

SỰ LÃNH ĐẠO CỦA ĐẢNG - NHÂN TỐ QUYẾT ĐỊNH SỰ PHÁT TRIỂN CỦA NỀN BÁO CHÍ NƯỚC TA

LTS. Trong các ngày từ 11 đến 13-8-2005, tại Hà Nội, đã diễn ra Đại hội đại biểu lần thứ VIII Hội Nhà báo Việt Nam. Đại hội đã thông qua báo cáo đánh giá thực trạng tình hình báo chí Việt Nam và hoạt động của Hội Nhà báo Việt Nam, xác định phương hướng, nhiệm vụ nhiệm kỳ 2005-2009, thông qua sửa đổi Điều lệ Hội, Quy định về đạo đức nghề nghiệp của người làm báo Việt Nam. Đại hội đã bầu Ban Chấp hành Hội Nhà báo Việt Nam khóa VIII gồm 43 ủy viên. Trong phiên họp chính thức tại Hội trường Ba Đình, Tổng Bí thư Nông Đức Mạnh đã dự và phát biểu. Tạp chí Xây dựng Đảng trân trọng giới thiệu bài phát biểu của Tổng Bí thư. Đầu đề của Tạp chí.

Thưa Đoàn Chủ tịch,
Thưa các vị đại biểu,
Thưa các vị khách quý,

Hôm nay, tôi rất vui mừng đến dự Đại hội lần thứ VIII Hội Nhà báo Việt Nam. Thay mặt Đảng và Nhà nước, tôi xin gửi đến các đồng chí đại biểu và qua các đồng chí gửi đến gia đình các nhà báo liệt sĩ, các nhà báo lão thành, toàn thể những người làm báo Việt Nam, đông đảo cộng tác viên và những người phát hành báo chí lời chúc mừng nồng nhiệt nhất. Mong Đại hội của tổ chức những người làm báo nước ta tập trung trí tuệ, tổng kết thực tiễn, rút ra những bài học sâu sắc về công tác của Hội trong những năm qua, trên cơ sở đó, đề ra phương hướng và những nhiệm vụ đúng đắn, những biện pháp chủ động, sáng tạo, nhằm xây dựng Hội Nhà báo Việt Nam ngày càng lớn mạnh, góp phần phát triển nền báo chí Việt Nam đáp ứng những yêu cầu của công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong giai đoạn mới.

Thưa các đồng chí,

Giới báo chí cả nước ta vừa kỷ niệm 80 năm Ngày Báo chí cách mạng Việt Nam. Trong 80 năm ấy, kể từ năm 1925, khi lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc - Hồ Chí Minh sáng lập tờ báo Thanh niên, khai sinh nền báo chí cách mạng, dân tộc ta, đất nước ta đã trải qua một thời kỳ lịch sử vô cùng oanh liệt. Từ trong đêm dài nô lệ, dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam quang vinh, nhân dân ta đã đứng lên tiến hành cuộc chiến đấu trường kỳ, vượt qua muôn vàn thử thách khốc liệt, lần lượt đánh đuổi những tên đế quốc, thực dân đầu sỏ, lật đổ ách áp bức của chế độ thực dân phong kiến, giải phóng dân tộc, giành lại độc lập, tự do và thống nhất Tổ quốc, tiến lên xây dựng, phát triển đất nước theo con đường XHCN. Chúng ta vô cùng tự hào có Bác Hồ, lãnh tụ vĩ đại của dân tộc, người thầy và là người khai sinh, đặt nền móng cho nền báo chí cách mạng Việt Nam, đã chăm lo gây dựng, diu dắt và rèn luyện đội ngũ những người làm báo nước ta. Người đã để lại cho chúng ta một di sản báo chí vô cùng quý báu - một hệ thống tư tưởng và quan điểm chỉ đạo sâu sắc về lý luận và nghiệp vụ báo chí cách mạng cùng hàng nghìn tác phẩm báo chí mẫu mực, một tấm gương sáng về sự gắn bó với sự nghiệp của nhân dân, về tính chiến đấu, sự nhạy bén và thái độ trung thực, khiêm tốn, sức sáng tạo của người làm báo cách mạng. Theo tư tưởng của Người,

các nhà báo của chúng ta không chỉ là những người chép sử trung thực, mà còn là những chiến sĩ cách mạng, những chiến sĩ xung kích trên mặt trận tư tưởng của Đảng. Nhiều nhà báo đã không quản gian nguy đến những nơi đầu sóng, ngọn gió để phản ánh cuộc chiến đấu anh dũng và sáng tạo của chiến sĩ, đồng bào. Hàng nghìn nhà báo đã ngã xuống nơi chiến trường hay trong ngục tù của thực dân, đế quốc, hiến dâng cả cuộc đời mình cho sự nghiệp của dân tộc. Trong suốt những chặng đường lịch sử, báo chí cách mạng Việt Nam đã trở thành một bộ phận cấu thành của mọi biến cố, mọi sự kiện trong tiến trình vận động của cách mạng.

Trong những năm gần đây, dưới ánh sáng của đường lối và chính sách đổi mới của Đảng, nền báo chí của chúng ta đã có sự phát triển mạnh mẽ và toàn diện. Chúng ta đã có một hệ thống báo chí với đầy đủ các loại hình: Báo in, báo nói, báo hình, báo mạng điện tử. Đội ngũ nhà báo cũng lớn mạnh cả về số lượng và chất lượng. Cùng với hơn 13.000 nhà báo chuyên nghiệp, có hàng chục nghìn cán bộ, công chức, chuyên viên kỹ thuật, dịch vụ đang làm việc trong các cơ quan báo chí. Công tác đào tạo, bồi dưỡng người làm báo cũng được quan tâm hơn. Nhiều nhà báo đã được đào tạo cơ bản, nâng cao về trình độ lý luận, nghiệp vụ, được giao lưu tiếp thu kinh nghiệm nghề nghiệp của các bạn đồng nghiệp trong nước và quốc tế, từng bước tiếp cận các phương thức và phương tiện hoạt động báo chí hiện đại.

Có thể khẳng định rằng, hoạt động báo chí trong những năm đổi mới và trong 5 năm qua đã đóng góp to lớn và tích cực vào những thành tựu phát triển chung của đất nước:

Báo chí đã thực sự giữ vai trò cầu nối giữa Đảng, Nhà nước với nhân dân, là người tuyên truyền, hướng dẫn, cổ vũ nhân dân thực hiện các đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước, đồng thời là diễn đàn của nhân dân, phản ánh trung thực, sinh động dư luận xã hội, ý chí, tâm tư, nguyện vọng của nhân dân, những vấn đề nóng bỏng, bức xúc của đất nước, góp phần vào việc hoạch định các chính sách, trực tiếp tham gia vào quá trình giám sát xã hội, quản lý đất nước. Báo chí đã phát huy vai trò tích cực trong việc phát triển kinh tế - xã hội, phát hiện nhiều nhân tố điển hình, mô hình tiên tiến, sáng kiến trong sản xuất, kinh doanh, đồng thời cũng phanh phui trước dư luận nhiều vụ việc tiêu cực, tham nhũng, bảo vệ kỷ cương pháp luật. Mở rộng dung lượng và phạm vi ảnh hưởng, nâng cao chất lượng thông tin đối ngoại, báo chí đã góp phần nâng cao uy tín, vị trí của đất nước ta trên trường quốc tế, tạo ra môi trường thuận lợi cho việc triển khai thực hiện đường lối, chính sách đối ngoại của Đảng và Nhà nước ta.

Báo chí đã có những đóng góp vào việc giáo dục lòng yêu nước, niềm tự hào, ý chí tự cường dân tộc, truyền bá văn hóa, nâng cao dân trí, nâng cao nhận thức chính trị và trách nhiệm xã hội, củng cố niềm tin của nhân dân vào Đảng, vào chế độ.

Những thành tích của hệ thống báo chí cả nước không tách rời những cố gắng của Hội Nhà báo Việt Nam, nhất là những cố gắng trong việc chăm lo giáo dục, bồi dưỡng, nâng cao nhận thức chính trị-xã hội, năng lực chuyên môn, đạo đức nghề nghiệp cho các nhà báo, phối hợp cùng các cấp, các ngành, các địa phương tạo điều kiện thuận lợi cho hoạt động của các tổ chức cơ sở của Hội cũng như hoạt động của những người làm báo.

Thay mặt Đảng và Nhà nước, tôi nhiệt liệt biểu dương những thành tựu công tác, những đóng góp to lớn của giới báo chí cũng như của Hội Nhà báo Việt Nam đối với sự nghiệp cách mạng và công cuộc xây dựng, bảo vệ và phát triển đất nước.

Thưa các đồng chí,

Cùng với những thành tích quan trọng nói trên, cũng cần nhắc đến những thiếu sót, hạn chế của báo chí trong thời gian vừa qua.

Sự phát triển về quy mô, số lượng của báo chí chưa đi liền với việc nâng cao chất lượng và tăng cường công tác chỉ đạo, quản lý để phát huy cao vai trò của báo chí trong công cuộc xây dựng và bảo vệ đất nước. Còn không ít những sản phẩm báo chí thiếu sức hấp dẫn do thông tin nghèo nàn, trùng lặp, không đáp ứng nhu cầu mới của công chúng. Sự hạn chế về ngôn luận, thiếu tính sắc sảo, chiều sâu và sự kịp thời trong bình luận, phân tích về các vấn đề thời sự nóng bỏng, dẫn đến tính chiến đấu yếu kém của báo chí. Còn có những sản phẩm báo chí không theo đúng tôn chỉ, mục đích, mắc vào khuynh hướng thương mại hóa, đã chạy theo những thông tin có tính kích thích những thị hiếu không lành mạnh, thiếu tính giáo dục, thậm chí phản tác dụng về văn hóa v.v...

Trong một bộ phận những người làm báo, đã có những biểu hiện suy giảm về ý thức chính trị-xã hội, về trách nhiệm và đạo đức nghề nghiệp. Do đó, đã đưa ra những thông tin sai sự thật, lộ bí mật quốc gia làm tổn hại đến lợi ích của đất nước, của các cơ quan, tổ chức và cá nhân công dân; đưa thông tin tiêu cực mà thiếu sự phân tích khách quan làm cho xã hội phân tâm. Một số ít nhà báo còn lợi dụng nghề nghiệp để trục lợi, thậm chí tham gia vào những đường dây tiêu cực, tham nhũng, làm ảnh hưởng xấu đến uy tín và danh dự của giới báo chí.

Hội Nhà báo Việt Nam tuy cố gắng làm nhiều việc nhưng có những việc còn mang tính hình thức, thiếu chiều sâu. Việc giáo dục tư tưởng Hồ Chí Minh về báo chí cách mạng, hướng dẫn, kiểm tra thực hiện Quy ước đạo đức báo chí chưa thật nghiêm túc, hiệu quả thấp.

Những mặt hạn chế đó không chỉ ảnh hưởng đến chất lượng và sự đóng góp của báo chí, mà còn gây ra những khó khăn nhất định cho các hoạt động về chính trị, kinh tế, ảnh hưởng xấu đến môi trường giáo dục, nhất là môi trường giáo dục thanh, thiếu niên, tạo nên dư luận không lành mạnh trong xã hội.

Thưa các đồng chí,

Quan điểm Đảng lãnh đạo và Nhà nước quản lý báo chí, cần được mỗi nhà báo nhận thức sâu sắc, trở thành ý thức nghề nghiệp của mình.

Đảng ta đang trong quá trình tổ chức đại hội đảng các cấp và tiến tới Đại hội toàn quốc lần thứ X của Đảng. Đại hội sẽ tổng kết 20 năm đổi mới và 5 năm thực hiện Nghị quyết của Đại hội IX, rút ra những bài học, hoạch định những chủ trương, chính sách quan trọng cho công cuộc xây dựng, phát triển đất nước trong giai đoạn mới. Công cuộc đổi mới trong 20 năm qua đã đạt được những thành tựu to lớn có ý nghĩa lịch sử, làm thay đổi rõ rệt bộ mặt của đất nước, cải thiện đáng kể đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân, nâng cao lên nhiều thế và lực của quốc gia, tạo ra những cơ sở quan trọng đẩy mạnh sự nghiệp CNH, HĐH vì dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh.

Tuy nhiên, trước mắt chúng ta thời cơ và thách thức vẫn đan xen nhau. Nhiệm vụ đặt ra cho chúng ta trong những năm tới là tập trung sức phấn đấu nâng cao

đẩy mạnh toàn diện công cuộc đổi mới, sớm đưa nước ta ra khỏi tình trạng kém phát triển, tạo nền tảng để đến năm 2020 nước ta cơ bản trở thành một nước công nghiệp theo hướng hiện đại. Nhiệm vụ đó là rất nặng nề, đòi hỏi toàn Đảng, toàn dân, toàn quân ta phải đoàn kết nhất trí, tập trung cao độ sức người, sức của, khai thác tích cực nhất những tiềm năng, trí tuệ và sức sáng tạo để thực hiện thành công. Báo chí với những khả năng to lớn của mình phải là một trong những lực lượng quan trọng đi đầu trong việc giải quyết những yêu cầu, nhiệm vụ mới của cách mạng.

Đảng và Nhà nước ta luôn luôn dành cho báo chí sự quan tâm sâu sắc, ủng hộ và tạo các điều kiện thuận lợi cho sự phát triển chung của cả hệ thống báo chí cũng như cho mỗi cơ quan báo chí, cho các nhà báo phát huy năng lực nghề nghiệp, hoạt động sáng tạo gắn liền với trách nhiệm công dân, phục vụ và cống hiến nhiều nhất cho xã hội. Sự quan tâm, ủng hộ ấy dựa trên cơ sở nhận thức đầy đủ về vai trò, vị trí và tầm quan trọng của báo chí trong đời sống xã hội và trong sự nghiệp cách mạng. Đồng thời, Đảng và Nhà nước cũng mong muốn và yêu cầu giới báo chí và Hội Nhà báo Việt Nam phải nỗ lực để hoàn thành tốt hơn nữa trách nhiệm của mình, đóng góp xứng đáng hơn nữa vào sự nghiệp chung. Những yêu cầu ấy đã được thể hiện rõ trong các chỉ thị, nghị quyết của Đảng và Nhà nước về báo chí và công tác của Hội Nhà báo Việt Nam. Nhân dịp này, tôi muốn nhấn mạnh thêm một số vấn đề mà các đồng chí cần đặc biệt quan tâm khi thảo luận để đề ra và triển khai thực hiện các nhiệm vụ công tác của Hội trong nhiệm kỳ mới.

Trước hết, cần quán triệt sâu sắc hơn nữa quan điểm chỉ đạo là phát triển đi đôi với quản lý để nâng cao chất lượng và hiệu quả của báo chí đối với xã hội. Phát triển báo chí cần phải bảo đảm cả số lượng, chất lượng nội dung, công nghệ, sự hợp lý về loại hình trong hệ thống, đáp ứng tốt nhất những yêu cầu nhiệm vụ kinh tế, chính trị, văn hóa, giáo dục, giải trí của nhân dân, phục vụ tích cực việc thực hiện đường lối và các chính sách đối nội, đối ngoại của Đảng và Nhà nước. Báo chí phải tác động tích cực và có hiệu quả vào việc hình thành bản lĩnh, trí tuệ, tâm hồn, khí phách con người Việt Nam trong thời kỳ mới, hình thành dư luận xã hội lành mạnh góp phần cổ vũ sức mạnh toàn dân tộc thực hiện các nhiệm vụ cách mạng.

Phần đầu để toàn bộ nội dung thông tin trên hệ thống báo chí nước ta có tính thời sự cao, phong phú, đa dạng, ngày càng hấp dẫn, đáp ứng ngày càng tốt những nhu cầu thông tin luôn mở rộng, phát triển của nhân dân. Kiên quyết loại bỏ những thông tin ảnh hưởng xấu đến đời sống văn hóa, chính trị, kinh tế của đất nước. Làm cho báo chí thực sự trở thành một diễn đàn rộng rãi, giữ vững và phát huy truyền thống đoàn kết, tự cường, những giá trị văn hóa tiến bộ, hiện đại, giàu bản sắc dân tộc, nâng cao trình độ dân trí, động viên, cổ vũ, tổ chức cho các tầng lớp nhân dân tham gia tích cực vào việc thực hiện thắng lợi nhiệm vụ công nghiệp hóa, hiện đại hóa, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Nâng cao hơn nữa chất lượng ngôn luận trên báo chí, làm cho báo chí vững vàng và sắc sảo hơn trong việc bình luận, phân tích, nhận định, hướng dẫn nhận thức, dư luận xã hội trước những sự kiện lớn trong nước cũng như trên thế giới, thực sự nâng cao tính chiến đấu, chủ động phê phán những luận điệu phản động, những thủ đoạn chống phá của các thế lực thù địch.

Quán triệt tư tưởng Hồ Chí Minh về báo chí cách mạng, giáo dục đạo đức nghề nghiệp, nâng cao năng lực chuyên môn cho những người làm báo không chỉ là một vấn đề cấp bách, mà còn là nhiệm vụ thường xuyên của Hội Nhà báo cùng các cơ quan báo chí cả nước nhằm xây dựng đội ngũ những người làm báo trung thành với sự nghiệp của dân tộc, của Đảng và nhân dân, có đạo đức trong sáng, có nghiệp vụ giỏi để xây dựng, phát triển nền báo chí có chất lượng cao, đóng góp có hiệu quả vào sự nghiệp cách mạng của dân tộc. Vì thế, Hội cần có kế hoạch, đề ra những hình thức phong phú, thiết thực, nhằm tập hợp và đoàn kết rộng rãi các nhà báo trung thành với sự nghiệp của dân tộc. Mở rộng dân chủ, tăng cường đoàn kết, phối hợp chặt chẽ với các ban, ngành chức năng, các cơ sở đào tạo đại học và các cơ quan báo chí để thực hiện tốt nhiệm vụ chính trị, phát huy truyền thống vẻ vang của Hội Nhà báo Việt Nam.

Nhân đây, tôi cũng muốn khẳng định một lần nữa rằng, sự lãnh đạo của Đảng và sự quản lý của Nhà nước là nhân tố có ý nghĩa rất quyết định đối với sự phát triển của nền báo chí nước ta. Sự lãnh đạo của Đảng đối với báo chí phải bảo đảm các khâu, từ định hướng phát triển, định hướng thông tin tuyên truyền, công tác cán bộ, cho đến định hướng trong hoạch định chính sách, xây dựng các chế độ, kiểm tra thường xuyên để biểu dương những nhân tố tích cực, khắc phục những thiếu sót, nâng cao hiệu quả xã hội của báo chí. Muốn thực hiện tốt sự lãnh đạo của Đảng đối với báo chí, phải nâng cao vai trò và trách nhiệm của các cơ quan chủ quản. Quan điểm Đảng lãnh đạo và Nhà nước quản lý báo chí cần được mỗi nhà báo nhận thức sâu sắc, trở thành ý thức nghề nghiệp của mình. Mỗi cấp ủy đảng cần coi việc lãnh đạo, chỉ đạo báo chí là một nhiệm vụ công tác quan trọng, biết khai thác, sử dụng báo chí phục vụ đắc lực việc thực hiện các nhiệm vụ chính trị, đồng thời phải tôn trọng, tạo điều kiện tốt cho sự phát triển cũng như hoạt động sáng tạo chuyên môn của báo chí.

Thưa các đồng chí,

Sự nghiệp xây dựng và phát triển đất nước đang đặt ra cho nền báo chí của chúng ta những yêu cầu mới với trách nhiệm nặng nề và nhiệm vụ to lớn. Chúng ta tin tưởng rằng, với truyền thống vẻ vang của báo chí cách mạng Việt Nam, với những tiềm lực quan trọng mà báo chí đã xây dựng, tích lũy, nhất định những người làm báo Việt Nam sẽ xây dựng, phát triển Hội theo lời căn dặn của Bác Hồ tại Đại hội lần thứ II Hội Nhà báo Việt Nam: “Đó là một tổ chức chính trị và nghiệp vụ. Nhiệm vụ của Hội là phải làm cho hội viên đoàn kết chặt chẽ, giúp đỡ lẫn nhau để nâng trình độ chính trị và nghiệp vụ. Có như thế thì Hội Nhà báo mới làm tròn nhiệm vụ của mình và những người làm báo mới phục vụ tốt nhân dân, phục vụ tốt cách mạng”.

Chúc Đại hội thành công tốt đẹp.

Chúc các vị đại biểu và các đồng chí mạnh khỏe, hạnh phúc.

Xin cảm ơn.